

Kanadai Magyar Újság

EGYESÍVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. DECEMBER 21. SZOMBAT

NO. 51. SZAM

Christmas Message to Paris

BY JENŐ GÁSPÁR (born 1894)

TRANSLATED FROM THE HUNGARIAN BY: WATSON KIRKCONNELL

My little girl now gets no Christmas-tree.
(In Hungary the firs no longer stand;
And this bright child that we have rocked to sleep
Grows up defrauded in a plundered land.)
Her eyes were sparkling in expectancy;
Like shooting stars they shone, and faded out ...
And in her pure wee heart, instead of joy,
Is but the pain of bitterness and doubt ...
But let her early learn our Magyar fate,
That we must mutely bear the cruel whip,
That we must clench our fists in mute despair
Until beneath our nails the blood-drops drip ...
That we must write all blows upon our hearts,
And deeply hide what others cannot feel,
And starve, half-frozen, in a beggar's rags
And watch our spoilers wear the robes they steal ...
Yet if hereafter evil days be done,
And our dark cup of poison fully drained;
If youth once more shall walk the Magyar steppes,
No more a desert by the world disdained:
Perchance these joyless times that mock our Yule,
These lamentations of the wintry heart,
And these slow-lingering years of silent grief,
And all our dreams of vengeance shall depart ...

My little girl now gets no Christmas-tree,
And her blue eyes with hopeless grief are blind.
Would God these chilling childhood tears could plead
In stately Paris where our fate was signed!

Gáspár Jenő fenti szívbemakoló költeményének eredetije a KANADAI MAGYAR ÚJSÁG KÉPES NAGY NAPSTARÁNAK 58.-ik oldalán olvasható!

JOTTINGS BY THE WAY

EXCERPTS FROM AN ARTICLE WRITTEN BY MRS. VIOLET MCNAUGHTON, WHO CAME JUST BACK FROM A VISIT TO HUNGARY

Reprinted from "THE WESTERN PRODUCER" official organ of the Wheat Pool

I found difficult to leave the Women's International League school in Hungary — not only for the delightful friendships formed, which would have been reason enough, but because it was the only place where I stayed long enough to get a real glimpse of the very day life of the European people.

I did finally tear myself away from Hungary, but it will be long before I can forget this whirlpool of bitterness. By the Treaty of Trianon Hungary lost 72 percent of her pre-war domain and 63 percent of her pre-war population with the result that some three million Magyars are now living as minorities outside Hungary.

Nowhere in Europe is there a deeper sense of injustice and nowhere is there greater determination to recover lost provinces. I mentioned in previous "Jottings" the intense and colorful propaganda that was feeding the fires of Nationalism throughout Hungary. I cannot forget

the weird lighting effects in one of the squares of Budapest by which the flag was given an almost supernatural appearance, nor the Square of Liberty in which four statues, symbolic of the four sections of lost territory, surround the flag at half mast, nor the automatic post cards depicting "Mutilated" Hungary which, issued by the Women's Patriotic Association, are so widely sold.

Everywhere in Hungary one sees the bitter slogan: "Nem, nem, soha!" (No, No, Never!) on maps, postcards, candy boxes, door plates, table scarfs and numerous other places. I was present at the closing of an Hungarian boys scout's camp during the ceremony of "striking the flag." We stood in darkness surrounding the mast whilst the fitful gleams from dying camp fires threw ghostly shadows over the gathering. The camp commander made an impassioned appeal to the patriotism of these young Hungarians to love the Fatherland. Then the bugle sounded and slowly, midst a pregnant silence, the flag descended and, in the same silence the camp dispersed.

I was told that in present day Hungary all school children repeat a national creed twice each day:

I believe in one God,
I believe in one Fatherland,
I believe in one eternal justice,
I believe in the resurrection of Hungary from the dead. Amen.

Can you wonder at my being impressed?

DICSŐSÉG A MENNY-
BEN AZ ISTENNEK!
Dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség földön az embernek.
Az angyali seregek Vigan így énekelnek:
Dicsőség — dicsőség Istennek!

MUNKÁS-SORS

Gondos Pál honfitársunk tudósítása alapján közöljük, hogy Susztek Pál derék hamiltoni újkandás magyar egy rosszul sikerült orvosi műtét következtében elhunyt. Susztek Pál mintegy három évvel ezelőtt jött Kanadába a balatonmelléki Siófok gyönyörű vidékére, hogy önmagának és családjának jobb megélhetést biztosítson. Az első egy-két Kanadában töltött esztendeje — mint a legtöbb új bevándorló esetében — meglehetősen hánytt-vetett volt, előbb Montrealban próbált meg mindent, majd mikor sehogyan sem sikerült ott boldogulnia, Hamiltonba ment s ott sem volt jobb a sorsa.

Több mint félelű küzködés után azonban sikerült mégis bejutnia az International Harvester Co kötélgéptársi osztályához s azóta megszakítás nélkül, szorgalmasan dolgozott, hogy családját minél hamarabb kihozhassa. Legutóbb már meg is kapta szerettei részére a bevándorlási engedélyt, mikor gyomorjában megbetegedett, ugyhogy kórházba kellett szállítani. Az orvosok szerint csakis műtét segíthetett rajta s így december 5.-én meg is operálták. Bár Susztek Pál elég jó erőben volt és az orvosok szerint az operáció sikerült is — a beteg azonban a hamiltoni magyarság legnagyobb szomorúságára a műtét után hat nappal kiszivedett. Hamiltoni magyar munkáskörökben élénk viszonzatást keltett Suszternek állítólag hashártyagyulladás következtében beálló halála és voltak többen, akik az operáló orvos ellen a vizsgálat megindítását követelték.

Az élet kezdetén elköltözött 32 éves magyart általános részvét mellett temették el december 12.-én a hamiltoni temetőbe. A sírnál a magyarság részéről Farkas munkástárs mondott rövid, de könnyekig megható beszédet. A finom moioru és vég telenül tisztességtudó Susztek honfitársat az Ohazában özvegye és 9 éves kiffa gyászolja, akik talán minden reményeigüket veszítették el benne.

A JUGOSZLÁV KORMÁNY MEG AKARJA SZERVEZNI A "SOLYMOKAT"

Belgrádból jelentik, hogy a jugoszláv kormány törvényjavaslatot készít elő a 7 és 20 év közötti ifjuság megszervezésére. A "Jugoszlávia Solymai" nevű, katonai jellegű szervezetbe legalább 500,000 fiut és leányt akarnak felvenni, melynek fővédnöke a fiatal trónörökös lesz.

Margaret Somerville McDonald karácsonyi ajándéka

ALBERTA LEGISMERTEBB ÚJSÁGIRÓNŐJE ISMÉT EGY GYÖNYÖRŰ CIKKBEN TETT TANUSÁGOT MAGYARBARÁTSÁGÁRÓL. — MÁRIA BRIT KIRÁLYNŐNEK AZ ERDÉLYI RHEDEY CSALADDAL VALÓ KÖZELI ROKONSÁGÁRA HIVATKOZVA KELTI FEL A KANADAIK FIGYELMÉT A TRIANONI ALLAPOTOK TARTHATATLANSÁGÁRA

Mrs. Margaret Somerville McDonald neve nem ismeretlen a kanadai magyarságra előtt ő volt az, aki a kanadai angolnyelvű sajtóban talán leg-többször és leghatározottabban emelte fel szavát Magyarország igazsága mellett és nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy a legmagasabb körökig feljutó csodálatos öszeköttetései révén ki ne emelje ugyanekkor a magyar nép nagyszerű tulajdonságait, melyek révén méltán megérdemli a kanadai magyarság, hogy ne mint megvetett idegent, hanem mint egyenrangú népfajt kezeljék. Mrs. McDonald cikkei és közbenjárásai alapján kétségtelenül nem egy magyar munkástestvérünkre néztek jobb szemmel a benzülőtt kanadaiak és ki tudja mennyit fog még általános kanadai magyarszempontból jelenteni, hogy minden elzárkózottság és előítélet dacára vannak olyanok, akik állásuknál és öszeköttetéseinél fogva állandóan felelősei tartják a magyar kérdéseket.

Mrs. McDonaldtól nem kaphatott volna szebb karácsonyi ajándékot a kanadai magyarság, mint azt a vezércikket, amely az irántunk szintén jóakaró megértéssel viseltető Senator W. A. Buchanan hatalmas napilapjában, a Lethbridge Heraldban jelent meg. Ebben a nagyszerű írásában — melyet lapunk angol barátai részére legközelebbi számkunkban közölünk — Mrs. McDonald élénk párhuzamot von a magyar és a román faj között és a cikk érveinek hatásos alátámasztásul leírja, hogy az a föld, melyben Mária brit királyné az Aba nemzetségből származó erdélyi Rhédey családból való ősei nyugosznak, ma egy olyan nép hatalmába került, amelynek balkáni erkölcai sohasem lesznek egy napon említhetők a magyarok évezredes alapokon nyugvó műveltségével.

A hatalmas brit birodalom jelenlegi népszerű királynőjének nagyanyja tényleg a Marostorda megyei Erdőszentgyörgy községben van eltemetve, ahol Mária angol királyné maga is megfordult és emléket állított ősei tiszteletére, melyen magyar és angol felirás örökíti meg a két nemzet közötti rokonságot. Mrs. McDonald tehát a királyhű britek előtt soha jobb érve nem hivatkozhatott volna az angol-magyar barátság mellett és hisszük is, hogy mindenütt, ahol cikkeket olvassák, az ő ékeskészlője csak közelebb hozza a kanadai benzülőtt lakosságot a magyarsághoz, amely szorgalmával, becsületességével és törvénytiszteletével napról-napra jobb hírnevet viv ki magának a sok helyen lenézett idegenek tömkelegében.

LEGUJABB HIREK

BETILTOTTA A SZOVJET A KARÁCSONY ÜNNEPÉT, a gyermekeknek vallásellenes képeket fognak bemutatni s a bolsevik kormány rendelkezés tiltotta el a karácsonyfák forgalomba hozatalát is. Haonlóképpen tilosak a karácsonyi játéktárgyak és az üzletek kirakataiban semmiféle karácsonyra emlékeztető cikket nem szabad kitenni. Azok, akik karácsonyfákat vágának ki és hoznak forgalomba, börtönbüntetésre számíthatnak. A munkásokat karácsony napján is munkára kényszerítik. Az itentiszteleteket betiltották s a templomok tornyából el is távolították a harangokat.

LEGETT EGY WINDSORI VASÖNTÖDE a mult hét folyamán és ennek folytán több mint 500 munkás — köztük több magyar — veszítette el kezesét. Tekintettel arra azonban, hogy a negyedmillió dolláros kár biztosítás révén megtérül, a gyárat hamarosan felépítik és újra alkalmazkák a munkásokát.

KÉT REPULÓ SZÖRNYETHALT midőn egy Stafford, Ontarió melletti farmház közelében lezuhant motorhiba következtében a gépük. Miután semmiféle személyazonosságot igazoló iratot nem találtak náluk, valószínűnek tartják, hogy vagy ember- vagy szeszszempézettel üzérkedő amerikai pilótákról van szó.

BORZALMAS CSALÁDI DRAMA játszódott le Three Rivers, Quebecben. Az értéktörsdén való vesztesége miatt buskomorsóba esett Andrew Day egy álmatlan éjszaka után hétfő hajnalban baltával kioltotta felesége és hét gyermeke életét, majd sajátmagának a torkán felvágta az ereket. Az elborult elméjű ember a kórházban bevallotta tettét.

KILENC HALOTTJA VAN A FEGYENCLÁZADÁSNAK, mely már másodízben verte fél álmából a Newyork állambeli Auburn város lakosságát. A fegyencek napokig tuszul tartották fogva a börtönigazgatót, még gépfegyverek ropogásától sem ijedtek meg és csak könnyfakasztó bombákkal lehetett őket megadásra bírni.

RUMÁN DIÁKOK VERES TUNTETÉS KÖZBEN szétrombolták egy kolozsvári magyar lap nyomdáját a két év előtti borzalmas erdélyi pogrom évfordulóján. Valóságos harc fejlődött ki a diákok és a segítségül hívott rendőrök között. Egy őrnagy, négy katona és két rendőr súlyosan megsebesült.